

C276 – SLAN16

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

6 juni 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

SUBCOMMISSIE VOOR LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de effectiviteit en efficiëntie van de landbouwmilieumaatregelen in het kader van het Vlaams plattelandsontwikkelingsprogramma	1
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de controle op de naleving van de randvoorwaarden voor het verkrijgen van een bedrijfstoeslag	3
Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de invoer van buitenlands vlees voor menselijke consumptie	5

Waarnemend voorzitter: de heer Karlos Callens

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de effectiviteit en efficiëntie van de landbouwmilieumaatregelen in het kader van het Vlaams plattelandsontwikkelingsprogramma

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Een vrij recent rapport van de Europese Rekenkamer, 'Speciaal Verslag nr. 3/2005 over plattelandsontwikkeling. Verificatie van de agromilieuitgaven', uitgebracht krachtens artikel 248, lid 4, tweede alinea, EG, stelt heel wat vragen bij de efficiëntie en de controleerbaarheid van landbouwmilieumaatregelen.

De bevindingen van de Rekenkamer tonen aan dat de controles in de praktijk beperkt blijven tot een aantal weinigzeggende, maar vlot verifieerbare criteria omdat de goede landbouwmethodes vaak onduidelijk zijn omschreven. Daarom valt moeilijk uit te maken in hoeverre de landbouwmilieumaatregelen verder gaan dan de goede landbouwmethodes.

In datzelfde rapport staat eveneens dat overeenkomstig Verordening (EG) nr. 817/2004 de lidstaten op regionaal of nationaal niveau codes van goede landbouwmethoden (GLM) moeten opstellen. De GLM vormen een werkwijze die een redelijke landbouwer in de betrokken regio toepast, wat inhoudt dat de bestaande milieuwetgeving wordt nageleefd. De GLM zijn een basisvereiste voor landbouwers die aan landbouwmilieuregelingen willen deelnemen. Dit betekent meteen ook dat de overheid de bestaande codes van goede landbouwpraktijken moeten aanpassen aan de vereisten van de 'cross compliance'.

Vandaag is eerder het omgekeerde het geval. Heel veel plattelandsontwikkelingsgeld gaat vandaag onder het mom van 'milieu' naar beheersovereenkomsten voor praktijken die eigenlijk tot de goede landbouwpraktijken zouden moeten behoren, bijvoorbeeld groenbedekking in de winterperiode. In andere lidstaten zien we dat de bedekkingsplicht sowieso tot de goede landbouwpraktijken wordt gerekend en er geen steun wordt verstrekt aan boeren die hun gronden in de winterperiode bedekt houden.

Hetzelfde kan worden gezegd van erosiebestrijdende

maatregelen. Zij behoren eveneens tot de goede landbouwpraktijken. Dergelijke maatregelen zouden in ieder geval op bedrijfsniveau moeten worden toegepast om de grond in een goede landbouw- en milieuoedingsconditie te houden en vormen dus een basisvoorwaarde om landbouwsubsidies te kunnen ontvangen overeenkomstig de cross compliance.

Voor het verkrijgen van de bedrijfstoelag in het kader van de cross compliance moet een landbouwer aan de code van goede landbouwpraktijken beantwoorden. Milieumaatregelen kunnen maar via beheersovereenkomsten vergoed worden als ze ook een resultaat opleveren dat verdergaat.

Ik zou van de minister willen weten hoe Vlaanderen omgaat met de bevindingen van de Europese Rekenkamer. Wordt bij het uitwerken van landbouwmilieumaatregelen in Vlaanderen aandacht besteed aan de controlemogelijkheden en de meetbaarheid achteraf? Op welke manier gebeurt dat? Welke criteria gelden hier? Is er zicht op de doeltreffendheid van de landbouwmilieumaatregelen? Zijn de maatregelen efficiënt en is een afweging gemaakt ten aanzien van andere instrumenten?

De strategie voor het nieuwe Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) is recent door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Is er in het kader van het nieuwe PDPO voor nieuwe landbouwmilieumaatregelen onderzoek gebeurd naar de efficiëntie en de milieudoelmatigheid en wordt er rekening gehouden met de bevindingen uit het verleden? Hoe wordt in Vlaanderen nagegaan of alleen maar subsidies gaan naar maatregelen die verdergaan dan de Code Goede Landbouwpraktijk of de MTR-randvoorwaarden?

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: In het verslag dat u aanhaalt, wordt België slechts eenmaal genoemd. Dat is bij de overzichtstabel van de maatregelen met betrekking tot de biologische landbouw. Uit dat overzicht blijkt dat België en Vlaanderen de toezichtverslagen hebben ingediend die vereist waren. Voorts wordt België noch Vlaanderen nog vernoemd. We moeten vermijden dat een amalgaam wordt gecreëerd. De indruk zou kunnen ontstaan dat ons land in dat toezichtverslag van 3 maart 2005 op de korrel wordt genomen. Dat is dus niet het geval. Toch zijn de vragen van de heer Martens hier op zijn plaats.

Als antwoord op de eerste vraag kan ik stellen dat inderdaad veel aandacht wordt besteed aan controlemogelijkheden en de meetbaarheid van de uitgevaardigde maatregelen. Hoe meetbaarheid concreet wordt gerealiseerd verschilt van maatregel tot maatregel. Voor de maatregel mechanische onkruidbestrijding wordt via een proefname nagegaan of er geen zichtbare sporen van chemische onkruidbestrijding aanwezig zijn. In geval van twijfel wordt de controle uitgebreid met een staalname voor analyse van eventuele aanwezigheid van chemische stoffen. Ook teeltfiches en het gewasbeschermingsmidelenregister worden bij die controle gehanteerd.

Voor een andere maatregel, zoals het verminderde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de sierteelt, wordt het internationale controlesysteem gevolgd van het milieuproject Sierteelt. Het project voor Vlaanderen wordt beheerd door het zogenaamde VMS of Vlaams Milieuplan Sierteelt. Een ander voorbeeld is de maatregel groenbedekking en plantaardige eiwitbronnen, waarmee wordt nagegaan of het inzaaien effectief is gebeurd conform de voorwaarden die zijn gesteld in de reglementering met betrekking tot de steunmaatregelen. Bij minstens 5 percent van de dossiers wordt een controlebezoek ter plaatse afgelegd.

Wat de doeltreffendheid van de landbouwmilieumaatregelen betreft en de afweging die wordt gemaakt met andere instrumenten, kan ik stellen dat de bestaande maatregelen wel degelijk doeltreffend zijn. Dat was ook de houding van de Europese Commissie bij de goedkeuring van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2000-2006. Ook de mid-termevaluatie van het programma heeft dat bevestigd. Er werd wel opgemerkt dat de financiële aanmoediging door de overheid voor sommige beheersovereenkomsten, zoals de mechanische onkruidbestrijding of de groenbedekking, zeker niet de extra kosten dekken waarmee de landbouwers worden geconfronteerd.

De subsidie die is voorzien voor groenbedekking, 50 euro per hectare, is slechts een fractie van de totale kost die gepaard gaat met het inzaaien van een groenbedekker, namelijk 275 euro per hectare. Ik noteer uw beschouwing over de groenbedekking. De groenbedekking is echter tijdig aangemeld en de Europese Commissie heeft de groenbedekking als beheersmaatregel al goedgekeurd. De vraag kan wel worden gesteld of de thans geldende maatregel in de toekomst ongewijzigd moet worden gehandhaafd.

Wat de vraag betreft, of bij de uitwerking van nieuwe landbouwmilieumaatregelen aandacht wordt besteed aan de bevindingen uit het verleden, is een ex-ante-evaluatieopdracht lopende ter voorbereiding van de opmaak van het nieuwe programma. Deze ex-ante-

evaluatie gebeurt door een externe opdrachthouder en maakt integraal deel uit van het nieuwe programma voor plattelandsontwikkeling. Ze moet resulteren in een bijlage aan het programmadocument. De ex-ante-evaluatie bestaat uit een drietal elementen: de sterkte-zwakteanalyse van de strategie, de regelingen en de uitvoering van de maatregelen, het opstellen van een indicatorenframework en de milieutoetsing volgens het MER-principe.

Voor de ex-ante-evaluatie uitgevoerd door een externe derde, zal ongetwijfeld teruggegrepen worden naar de bevindingen uit de mid-termevaluatie. Bijvoorbeeld bij de maatregel mechanische onkruidbestrijding stelden we vast dat de maatregel rijenbespuiting met mechanische onkruidbestrijding tussen de rijen vrij moeilijk controleerbaar was. Om die reden zal voor het nieuwe PDPO het voorstel worden gedaan om deze maatregel af te schaffen en alleen nog in een financiële tegemoetkoming te voorzien voor uitsluitend mechanische onkruidbestrijding.

Er wordt dus wel degelijk rekening gehouden met de resultaten uit het verleden en onder meer met de mid-termevaluatie. De bevindingen worden systematisch geëvalueerd in het kader van de ex-ante-evaluatieopdracht ter voorbereiding van de opmaak van het nieuwe PDPO.

De vraag hoe in Vlaanderen wordt getoetst of subsidies alleen maar naar maatregelen gaan die verder reiken dan de Code Goede Landbouwpraktijk of de MTR-randvoorwaarden, kan ik positief beantwoorden. De toets gebeurt systematisch voor elke maatregel en dat wordt ook zo in het programma opgenomen. Het zijn uiteraard de diensten van de Europese Commissie die zich bij de goedkeuring van het programma uitspreken of de door het Vlaamse Gewest aangedragen argumentatie voldoende is.

De in het verleden aangemelde maatregelen hebben deze toets doorstaan. Bij de uitwerking van het nieuwe PDPO zal de toetsing opnieuw gebeuren. De administratie is volop bezig met de voorbereiding ervan.

De voorzitter: Volgende week, dinsdag 13 juni, zal de minister toelichting geven bij het nieuwe PDPO 2007-2013.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Ik dank de minister voor zijn antwoord en kijk ook uit naar de ex-ante-evaluatie van de verschillende landbouwmilieumaatregelen die in het kader van het volgende PDPO worden overwogen. Ik

neem akte van het feit dat de minister de maatregelen voor de groenbedekking opnieuw tegen het licht zal houden. Nu de Europese Unie in het kader van de meerjarenbegroting minder middelen veil heeft voor het programma plattelandontwikkeling, moeten we ervoor zorgen dat de middelen die nog kunnen worden ingezet, zo doeltreffend mogelijk worden ingezet. Ze kunnen best naar maatregelen gaan die resultaten boeken die op geen enkele andere manier verwezenlijkt kunnen worden.

Minister-president Yves Leterme: Ik sluit mij daarbij aan. Dat geldt vooral voor de projecten en de maatregelen in de drie besproken assen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de controle op de naleving van de randvoorwaarden voor het verkrijgen van een bedrijfstoelage

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Deze vraag sluit aan bij de vorige. Het gaat over de minimumeisen die in het kader van de cross compliance gesteld moeten worden aan het verkrijgen van de bedrijfstoelage. Conform de Mid Term Review (MTR) van het Europese landbouwbeleid, wordt het verkrijgen van een volledige bedrijfstoelage gekoppeld aan het naleven van een aantal randvoorwaarden op vlak van milieu, voedselveiligheid, dierenwelzijn en het in goede landbouw- en milieueconditie houden van de bodem. De lidstaten moeten toezien op het naleven van deze randvoorwaarden. Het niet naleven ervan moet worden gesanctioneerd door een afroaming van de bedrijfstoelage.

In een artikel uit Boer en Tuinder van 7 april 2006 lezen we wat de sanctioneringsresultaten in 2005 hebben opgeleverd: 'In totaal lopen 576 Vlaamse landbouwers een boeteperscentage op bij de uitbetaling van hun bedrijfstoelage: 1 tot 5 persent korting op het totale bedrag van hun bedrijfstoelage. Daarnaast lopen nog eens 513 landbouwers gelijkaardige kortingen op bij hun rundveepremies. Bovenstaande cijfers leiden dus tot de alarmerende vaststelling dat ongeveer een derde van de gecontroleerde landbouwers tegen de lamp loopt. (...) Merkwaardig is dat slechts een beperkt aantal criteria oorzaak zijn

voor de opgelopen sanctioneringen: een gebrek aan analyseresultaten over organisch materiaal en zuurtegraad van de bodem op akkerlandpercelen; een gebrekkige – nochtans verplichte – registratie binnen Sanitel; niet voldoen aan de opgelegde voorwaarden inzake mestopslag; afwezigheid van de vereiste keuringsbewijzen voor spuittoestellen. Verder merken we op dat van de gecontroleerde landbouwers veel niet in orde blijken met de naleving van het instandhouden van hun areaal permanent grasland.'

Beperkte controle toont aan dat er heel wat schort aan de naleving van de MTR-randvoorwaarden. Mijn vragen aan de minister zijn dan ook de volgende. Welke instrumenten zal Vlaanderen inzetten om tot een betere handhaving van de MTR-randvoorwaarden te komen? Het gaat hier om minimale maar essentiële voorwaarden inzake het in stand houden van graslanden, de zorg voor kleine landschapselementen, het naleven van het verbod op mestlozingen en zo meer. Hoe wordt deze controle georganiseerd? Wie is verantwoordelijk, wie stelt vast, welke afspraken zijn er gemaakt tussen Leefmilieu en Landbouw? Zijn er al stappen gezet om, gelet op het groot aantal overtredingen bij de beperkt uitgevoerde controles, de omvang van de controles te vergroten? Wat zijn de richtsnoeren van de Europese Commissie terzake?

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Ik tracht zo precies mogelijk te antwoorden. De evaluatie van de implementatie van de MTR is vorig jaar gebeurd. De administratie heeft een belangrijke en succesvolle inspanning geleverd om de implementatie administratief goed te begeleiden. Voor heel wat landbouwers was het een zaak van aanpassen aan een nieuwe reglementering en is er sprake van nalatigheid zonder kwade bedoelingen. Ik heb zelf boeren bezocht en hun de vraag gesteld. Voor velen was de nieuwe regeling niet vanzelfsprekend. Nu kan men rustig stellen dat werken met bedrijfstoelagen leidt tot vereenvoudiging. Als dat vorig jaar aan een boer werd gezegd, lachte men u honend weg. Zij vonden het een vrij complexe zaak. Het feit dat we in een eerste toepassingsjaar zaten, kan een mogelijke verklaring zijn voor sommige vaststellingen. Dat doet natuurlijk niets af aan het feit dat verplichtingen moeten worden nagekomen.

Uit de statistieken blijkt dat slechts een beperkt aantal beheerseisen of -normen hogere controleresultaten opleveren. Heel wat beheersnormen en -eisen worden ook goed nageleefd. Het voortzetten van een goede communicatie en voorlichting door alle betrokkenen in de sector zou moeten leiden tot een betere naleving van

deze toch vrij omvangrijke verplichtingen en steeds betere resultaten opleveren. Dat is ook een van de doelstellingen van de Mid-Term Review.

De resultaten zijn intussen samen met de beroepsorganisaties geëvalueerd. Zij hebben zich geëngageerd om bij hun voorlichtingsactiviteiten extra aandacht te besteden aan de algemene randvoorwaarden en aan de mindere resultaten in het bijzonder. In een eerste fase hebben zij zich nadrukkelijk gericht en geconcentreerd op het geven van de juiste informatie aan de boerengezinnen bij het invullen van hun aanvraag. Dat heeft bijgedragen tot de goede afwikkeling van de MTR-hervorming vorig jaar. Nu zal er meer aandacht gaan naar de randvoorwaarden en de beheerseisen. Wij opteren voor een dubbele benadering: sensibilisatie en voorlichting aan de ene kant, controle en sanctionering aan de andere kant.

Wie verantwoordelijk is voor de controle is zeer duidelijk. Het is de Administratie Beheer en Kwaliteit Landbouwproductie (ABKL), en in de nieuwe BBB-structuur het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV). Zij zijn als erkend betaalorgaan verantwoordelijk voor het coördineren en uitvoeren van de controles zowel met betrekking tot de premievoorwaarden als de randvoorwaarden.

In de Europese verordening is een minimaal controlepercentage van 1 percent vastgelegd, behalve voor de identificatie en registratie van runderen. Daar bedraagt het minimale controlepercentage 5 percent. ABKL voert deze uit bij de landbouwers die geselecteerd zijn op basis van een risicoanalyse. In die gevallen gaat het om een volledige controle op de randvoorwaarden.

Daarnaast werden met externe beheersdiensten de nodige samenwerkingsafspraken gemaakt met het oog op het uitwisselen van gegevens, het coördineren van controles, het rapporteren van vaststellingen en het opvolgen van de vaststellingen. Het gaat om het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), de Vlaamse Landmaatschappij, de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer en de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest.

Dat betekent concreet onder meer dat ad-hocvaststellingen van niet-nalevingen van de randvoorwaarden door deze beheersdiensten aan ABKL, nu ALV, worden meegedeeld. Op basis van deze gegevens wordt door ABKL de van toepassing zijnde randvoorwaardenkorting vastgelegd.

Een en ander betekent dat er sinds het invoeren van de MTR en de randvoorwaarden meer gecontroleerd wordt dan vroeger. Dat is meteen een antwoord op de vraag of

er al stappen zijn gezet om de omvang van de controles te vergroten.

Wat de richtsnoeren betreft, kan ik u antwoorden dat er nog geen definitieve specifieke richtsnoeren van de Europese Commissie zijn. In het beheerscomité Directe Betalingen wordt op dit moment wel een werkdocument besproken in verband met de verdere opvolging van de controles. De randvoorwaarden en de toepassing in de diverse lidstaten is aan evaluatie toe. Een gelijke benadering in alle lidstaten is immers noodzakelijk.

Op basis van de controleresultaten heeft onze eigen administratie haar risicoanalyse wat bijgestuurd door op basis van de bevindingen de risicocriteria die een hoog aantal vaststellingen hebben opgeleverd, een hoger gewicht toe te kennen, en van de weeromstuit meer landbouwers te selecteren voor deze risicocriteria. Ook zullen een aantal controles worden uitgevoerd die specifiek op eventuele herhalingen van niet-nalevingen zijn gericht.

Ik verwijs naar de syntheses tabel van ABKL waaruit blijkt dat, als men de problematiek van het blijvend grasland even buiten beschouwing laat, de grote bulk van de overtredingen en nalatigheden bij de identificatie van runderen, varkens, schapen of geiten ligt. Het gaat daar dikwijls om oormerken die verloren gingen of onvoldoende waren vastgehecht.

Met betrekking tot de aanwezigheid van organische stoffen in de bodem zijn ook nog wat vaststellingen gedaan. Voor de problematiek van het grasland is men ervan uitgegaan dat conform het artikel 66 alle gevallen waarin niet-naleving is vastgesteld, worden gecatalogiseerd onder de noemer nalatigheid die niet wordt gesanctioneerd. Zo blijft de problematiek zich echter voordoen. Sanctionering zal wellicht wel volgen, maar in dit stadium vond men het nog niet noodzakelijk om te sanctioneren.

Tijdens 2005, het eerste jaar van de hervorming, is al heel wat positief werk verricht. Het feit dat de hervorming is toegepast dankzij de inspanning van de administratie is een positief punt. Door samenwerking met de beroepsorganisaties kan verbetering worden bereikt in de percentages van vaststellingen. Daar wordt terecht in Boer en Tuinder aandacht voor gevraagd.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Het tweesporenbeleid is inderdaad het juiste, met enerzijds informatie en sensibilisering en ander-

zijds een goed handhavingsbeleid om de manifeste achterblijvers op de vingers te kunnen tikken. Ik begrijp dat het beleid de eerste jaren clement wilde zijn en vaststellingen als nalatigheid heeft aangerekend. Dat kan echter niet blijven duren. Op het moment dat iedereen weet waar hij aan toe is, moeten pertinente overtredingen ook kunnen leiden tot een afroming van de bedrijfstoelage. Dan worden de voorlopers zeker niet benadeeld.

Ik vind het wel verontrustend dat in de Sanitel-registratie zoveel nalatigheden worden vastgesteld. Ik heb de minister ooit gevraagd hoe hij het grote verschil kon verklaren tussen enerzijds de Sanitel-registratie en anderzijds de Mestbankaangifte. Er lopen in Vlaanderen blijkbaar een pak zwarte varkens rond die illegaal worden gehouden. Dat werkt noch in het voordeel van de landbouwer die wel correct aan zijn verplichtingen voldoet, noch in het voordeel van het milieu. Zwarte varkens betekenen ook mest die illegaal wordt uitgereden, wat leidt tot verslechtering van de kwaliteit van de oppervlaktewateren en van het grondwater. Het maakt dat de goede landbouwer de praktijken van de slechte landbouwer moet bekopen. Zij kunnen bijvoorbeeld in een kwetsbare zone terecht komen. Ik reken erop dat bijzondere aandacht gaat naar de Sanitel-registratie en dat de nalatigheid wordt weggewerkt.

Ik heb nog een vraag. In hoeverre worden de vaststellingen die zijn gedaan in het kader van sommige landbouwmilieumaatregelen, zoals de metingen van het nitraatresidu in de bodem, meegenomen in het kader van de cross compliance? Men moet immers bepaalde waarden halen om recht te hebben op een beheersvergoeding. We weten allemaal dat iedere landbouwer de norm van 90 kilogram stikstof per hectare moet halen die zou overeenstemmen met de drinkwaternorm in oppervlaktewater.

Als die norm in het kader van de beheersovereenkomst Water massaal wordt overschreden, hoe wordt deze dan bekeken in het licht van de cross compliance? Geeft dat effectief ook aanleiding tot een afroming van de bedrijfstoelage?

Minister-president Yves Leterme: Dat gebeurt als het over dezelfde norm gaat, namelijk dezelfde beheersmaatregel als in de nitraatrichtlijn.

De heer Bart Martens: Vaststellingen die gebeuren in het kader van de beheersovereenkomst Water worden doorgegeven aan ALV, die deze dan in rekening brengen bij de evaluatie voor het al dan niet toekennen van de bedrijfstoelage.

De voorzitter: Toen ik het artikel las, dacht ik er enigszins anders over. Ik vergeleek de landbouwers met eer-

stejaarsstudenten aan de universiteit. Als we even stilstaan bij alle wijzigingen die zich voor hen aandienen, moeten we zeggen dat ze het er heel goed van af hebben gebracht. Zij verdienen een voldoende. Als we sommige punten nog wat duidelijker maken, kunnen we stellen dat we op de goede weg zitten, ook ten aanzien van Europa.

Minister-president Yves Leterme: Dat kan ik onderschrijven. Anderzijds heeft de heer Martens ook gelijk. We merken dat we in het dossier van de nitraatrichtlijn en het MAP bijkomende inspanningen moeten leveren om de 'cowboys' of de manifeste fraudeurs en overtreders eruit te krijgen. Er zijn nog altijd mensen die buiten de lijntjes kleuren. Dat moet ophouden want de hele sector lijdt daaronder.

De voorzitter: Men mag geen sfeertje creëren dat het allemaal cowboys zijn, maar sommige onder hen durven wel eens over de streep gaan.

Het incident is gesloten.

– *De heer Jos De Meyer treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de invoer van buitenlands vlees voor menselijke consumptie

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Op 15 februari 2005 stelde ik u in deze commissie een vraag over het voedselveiligheidsaspect van de invoer van buitenlands vlees voor menselijke consumptie. Gelet op de evolutie die we hebben doorgemaakt en de problematiek betreffende de vogelgriep verdient mijn vraag opnieuw aandacht.

U antwoordde mij toen het volgende: 'Mijnheer Vrancken, u stelt een billijke vraag over een essentiële aangelegenheid, namelijk het feit dat wanneer we belangrijke eisen stellen op het vlak van de sanitaire voorwaarden, de productnormen en dergelijke aanproducties binnen Vlaanderen, we die ook moeten stellen in het kader van de Europese eenheidsmarkt en de WTO aan producten die van buiten Vlaanderen komen. Daarom hebben we met zeer veel nadruk de

passage op pagina 23 van de beleidsnota neergeschreven.'

Voorts stelde u nog het volgende: 'De eerste stap die we hebben gezet om de beleidsnota uit te voeren, was het overmaken van de volgende vragen aan de gedelegeerd bestuurder van het FAVV, de heer Vanthemsche, halfweg januari 2005.

Welke controles gebeuren er, zowel tijdens de productie van de ingevoerde producten in het derde land als bij de invoer, om de kwaliteitsgarantie van de ingevoerde producten te controleren? Wat zal men aan de Vlaamse overheid attesteren van wat het FAVV terzake aan controles doet? Welke stappen neemt het FAVV daarin voor zijn rekening? In welke mate stelt de Europese Commissie hiervoor richtlijnen op en welke organisaties zijn betrokken bij de implementatie ervan? Hoe gebeurt de communicatie van deze controles op de kwaliteitsgarantie ten aanzien van de landbouwers en op welke manier kan die communicatie eventueel verbeterd worden? Is het nuttig of wenselijk dat de Vlaamse landbouwadministratie ook een rol speelt bij deze communicatie?'

Ondanks het feit dat de bevoegdheidsverdeling in deze materie duidelijk is en dat deze onder de federale bevoegdheid valt, verklaarde u nog het volgende: 'Ik wil ondanks deze klare bevoegdheidsverdeling, die ik op dit moment niet in vraag kan stellen, een lans breken voor meer transparantie en duidelijkheid. Daarom heb ik het initiatief genomen de vraag te stellen aan het FAVV naar een duidelijk overzicht van wat het nu doet. Ik verwacht hier een antwoord op. Ik heb al informeel de mededeling gekregen dat eenmaal we het antwoord hebben op deze vragen, het FAVV bereid is om met ons in overleg te treden om na te gaan hoe we kunnen waken over de transparantie van de controles en we ervoor kunnen zorgen dat er geen concurrentieel nadeel is voor de Vlaamse boeren ten aanzien van importproducten.'

U stelde verder nog dat de kous nog niet af is en dat u zult bekijken wat het antwoord van het Federaal Voedselagentschap is en wat het overleg kan meebrengen. Daarom wil ik u de volgende vragen voorleggen. Welke antwoorden hebt u intussen van het Federaal Voedselagentschap ontvangen? Beantwoorden ze aan de voornemens die in de beleidsnota zijn opgenomen? Is er intussen enig overleg tot stand gekomen? Kunt u ons enig zicht geven op de modaliteiten van dit overleg?

Bijkomend wil ik u vragen of de invoer van buitenlandse voedselproducten uit landen buiten de EU in het kader van het Vlaamse Fair Trade-programma aan dezelfde controles worden onderworpen. Hebt u enig zicht op de controles die door het Federaal Voedselagentschap worden uitgevoerd? Hoe staat het met de invoer van

vlees en andere voedingswaren uit bijvoorbeeld de Maghreblanden en Turkije ten behoeve van de buitenlandse voedingswinkels, de zogenaamde kebabzaken in Vlaanderen? Ik breid meteen mijn vraag uit naar de voedingsproducten en vlees uit het Verre Oosten voor de Chinese winkels en restaurants.

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Wat de invoer uit de Maghreblanden betreft, moet ik dat navragen. Ik wil zeker niet improviseren. De invoer van buitenlandse voedingswaren in het kader van het Fair Trade-programma wordt behandeld zoals de invoer van andere voedingsproducten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen producten met een Fair Trade-label en andere. Zij ondergaan dezelfde controle.

Wat het overleg met de heer Vanthemsche aangaat, kan ik het volgende zeggen. Wat de controles op de productie in derde landen betreft, wordt door de EU-diensten van het Food and Veterinary Office van DG SANCO (directoraat-generaal Gezondheid en Consumentenbescherming) ter plaatse geverifieerd of de betrokken bedrijven voldoen aan de Europese regels betreffende de voedselveiligheid en of de veterinaire diensten in de betrokken landen EU-conform zijn. Als dat effectief het geval is, worden de bedrijven op de lijst van de voor invoer goedgekeurde bedrijven geplaatst. Dat is vergelijkbaar met wat de Aziatische landen doen met onze vleesproducten.

Zodra een ingevoerd goed de Europese markt binnenkomt, wordt het goed in de grensinspectiepost van de EU-lidstaat bij aankomst aan een dubbele controle onderworpen: eerst een documentencontrole, nadien een fysieke controle, al dan niet vergezeld van een staalname. Beide controles gebeuren op basis van een risicoanalyse van het land van oorsprong van de producten.

De EU erkent op het grondgebied van elk van haar lidstaten een aantal grensinspectieposten, en deze worden geregeld door het Food and Veterinary Office aan een audit onderworpen. In Vlaanderen hebben we vier erkende grensinspectieposten: Zaventem, Zeebrugge, Gent en Antwerpen. Het zijn meteen de vier economische toegangspoorten van Vlaanderen.

Zodra het ingevoerd goed de controleprocedure van de grensinspectiepost van één lidstaat met positief resultaat heeft doorlopen, wordt het betrokken goed tot het intracommunautaire handelsverkeer toegelaten. Dankzij VO 178/02, in België omgezet bij het koninklijk besluit van 14 november 2003 op de autocontrole,

meldingsplicht en traceerbaarheid, kan de oorsprong van elk product dat in eender welk verkooppunt in de Europese Unie wordt verkocht, terug worden getraceerd.

Via zijn vertegenwoordiger binnen het raadgevend comité van het FAVV wordt de Vlaamse overheid op de hoogte gebracht van het jaarlijkse controleprogramma van het FAVV en kan ze, als dat nuttig wordt bevonden, bepaalde aanbevelingen doen. Ook de landbouwersorganisaties worden geregeld via het Agrofront op de hoogte gebracht van de werkzaamheden van het FAVV. En zij worden uiteraard, net als iedere andere burger, via het jaarverslag van het FAVV op de hoogte gebracht van de resultaten van de verschillende uitgevoerde controles. De heer Vanthemsche liet mij weten dat zij vanuit het FAVV meer dan ooit inspanningen leveren om de sector zo veel mogelijk te informeren over alle relevante gegevens en controleresultaten.

Wat de voornemens betreft die in de beleidsnota zijn opgenomen, kan ik garanderen – mocht hierover nog onduidelijkheid bestaan – dat de producten die in derde landen worden geproduceerd en vervolgens op de Europese markt worden afgezet, aan eenzelfde kwaliteitsgarantie in verband met het voedselveiligheidsaspect worden onderworpen als de door de Europese landbouwer geproduceerde waren. Dat is ook het geval. Dat is heel belangrijk. Een aantal uitspraken die ter zake soms worden gedaan, moeten dus worden gerelativeerd.

Uiteraard gaat het hier louter over de voedselveiligheidsvoorwaarden, en niet over de productieomstandigheden. Zoals u weet, zijn het in eerste instantie die omstandigheden die maken dat Europese producenten in een competitief meer nadelige situatie hun brood moeten verdienen. De opmerkingen die we van landbouwers horen, hebben in de eerste plaats daarop betrekking. Verleden week hebben we in deze commissie een gedachtewisseling gehad over dierenwelzijnsnormen. Ik heb toen gezegd dat het goed zou zijn dat, indien dit ernstig wordt genomen, de Europese Commissie de besprekingen binnen de WHO aangrijpt om tegenover derde landen even strenge eisen te stellen als tegenover Europese producenten. Indien dit immers niet gebeurt, is er sprake van concurrentievervalsing.

Het overleg met de heer Vanthemsche was en is bijzonder nuttig. Ik neem me voor om daar eventueel de komende weken en maanden opnieuw het initiatief toe te nemen.

Wat de bijkomende vraag betreft, ik zal dit laten nagaan. Ik zal u deze informatie laten bezorgen. Ik zou niet graag willen improviseren.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Er werden dus controles uitgevoerd in het buitenland. Hebt u er enig idee van of toen bepaalde landen zijn geweerd naar aanleiding van die controles?

U had het ook over grensinspectiecontroles, die plaatsvinden in vier centra. Ik kan me indenken dat het dan vooral gaat over transport via spoorwegen of schepen. Wat echter met het vrachtvervoer? Van een vrachtwagen die immers uit een dergelijk land naar ons land komt, zullen de documenten misschien wel worden gecontroleerd aan de Europese grens, maar eens die grens voorbij, kan de lading gewoon om het even waar worden gelost.

Minister-president Yves Leterme: Ieder land moet beschikken over grensinspectieposten. Alleen vlees dat wordt aangegeven in die posten, kan binnen de gemeenschap op de markt worden gebracht. In de posten wordt een tweeledige controle uitgevoerd: een controle van de documenten en een fysieke controle van de waren zelf. Dat zijn de vereisten die het Food and Veterinary Office, dat onder het DG SANCO ressorteert, oplegt aan die posten. Er is dus niet alleen controle op de documenten, maar ook controle zoals dat bij ons in Zeebrugge, Antwerpen, Gent en Zaventem gebeurt. Als een vrachtwagen bijvoorbeeld uit Duitsland komt, dan wordt verondersteld dat het ofwel gaat over producten van daar, ofwel over import. In dat laatste geval zullen die waren normaliter langs een grensinspectiepost zijn gegaan.

Aan de hand van het jaarverslag van het FAVV kan u zien welke landen al dan niet tijdelijk werden geschorst als herkomstland van vlees dat hier zou zijn aangegeven. Die informatie staat op de website.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
